

22.10.2012

Peräpohjolan poliisilaitos
Esko Rasi

Lausuntopyyntö 14.9.2012

Aselupakäytäntöjen yhtenäistämishankkeesta koskeva lausuntoluonnos

Poliisihallituksen aseturvallisuuden kehittämishankkeessa valmistellusta aselupakäytäntöjen yhtenäistämishankkeesta on pyydetty myös poliisiosaston lausuntoa.

Yleisesti lausuntopyynnöstä on todettava, että lausuntoaika on ollut näin suuresta kokonaisuudesta erittäin lyhyt ja voimaantulopäivä vain päiviä lausuntopyynnön jälkeen. Sisäasiainministeriön jo päättyneessä aseturvallisuushankkeessa nimenomaan korostettiin hyvää ja avointa vuoropuhelua ja tällaiset määräjät antavat sinänsä virheellisen viitteen siitä, että lausuntomenettely olisi vain nimellistä.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto pitää erittäin tärkeänä aselupaohjeiden hyvää ja huolellista valmistelua, koska ministeriötasollakin olemme joutuneet useita kertoja keskustelemaan oikeusministeriön kanssa aselupien suuresta muutosmäärästä ja työllistävästä vaikutuksesta hallinto-oikeuksille. Ohjeiden erityisen varmistettu lainmukaisuus estää turhaa valituskierrettä.

Itse yhtenäistämishankkeesta on erittäin laaja ja siihen on selkeästi nähty paljon vaivaa. Erityisesti oikeuskäytäntö on otettu erittäin laajasti mukaan ja sitä on käytetty selittävänä tekijänä pääosin erittäin onnistuneesti. Loppuvaiheen kiire ja viime hetkellä tulleet tuomioistuinten päätökset näkyvät erityisesti ohjeen loppupuolella, koska pienellä viilauksella ohje olisi ollut varsin hyvä.

Yleisenä kommenttina parannusta kaipaisi ohjeen jäsentely. Rakenteen voisi olla yksinkertaisempi ja selkeämpi. Ohjeen kohderyhmänä on toimistohenkilöstö ja poliisimiehet/päällystö, eivät juristit, jolloin kaivataan selkeitä työkaluja arjen soveltamistilanteisiin.

Erityisesti selkeämpi erottelu uuden luvan myöntämisen ja luvan peruuttamisen osalta voisi olla paikallaan. Suurin haaste on juurikin uuden luvan myöntäminen ja siinä, mikä kaikki käyttäytyminen (ja rikoksen suhteen millä todennäköisyydellä rikoksen on oltava tapahtunut) voi johtaa uuden luvan epäämiseen. Mukana on jonkin verran toistoa, eikä otsikko aina välttämättä vastaa aivan tarkasti sitä mitä osiossa käsitellään. Ohje on tässä muodossaan niin raskas, että kaipaisi erityisen paljon koulutusta ennen sen

käyttöönottoa. Aseasioista on kuitenkin vaikeaa, jollei mahdotonta tehdä lyhyttä ja yksiselitteistä ohjetta.

Muita kommentteja:

- 1) Päätösten perustelemista on korostettu ansiokkaasti, mutta sitä voisi painottaa vielä enemmän. Perusteluilla vähennetään turhia valituksia, minkä lisäksi hyvin perusteltu päätös pitää paremmin tuomioistuimessa.

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, ettei pelkällä ohjeen olemassaololla voi perustella. Ohjeeseen viittaaminen ei siis ole riittävä peruste. Perustelujen tulee perustua joko ohjeessa tai muualla oleviin konkreettisiin seikkoihin.

- 2) Päätös perustuu aina yksittäistapaukselliseen harkintaan, jota voisi erityisesti korostaa. Yksittäistapauksessa voidaan poiketa ns. normilinjasta, kunhan siihen on riittäviä syitä, eikä kenenkään yhdenvertaisuus joudu koetukselle. Poikkeamissa perustelujen merkitys on erityisen suuri.
- 3) Ohjeessa todetaan, että kynnys hakemuksen epäämiseen on matalammalla kuin olemassa olevan luvan peruuttamisen kynnys, mutta tämä ei oikein ohjeen yksityiskohdista aina selkeästi käy ilmi.
- 4) Luettavuutta voisi helpottaa se, että ei pelkästään viitattaisi ampuma-aselain tiettyyn säännökseen, vaan kirjoitettaisiin kunkin kokonaisuuden yhteyteen kyseinen säännös auki.
- 5) Oikeuskäytäntöä on selostettu laajalti ja se pääosin tukee tekstiä. Yksiviivaisten johtopäätösten tekemistä hallinto-oikeuksien ja KHO:n yksittäistapauksellisista ratkaisuista on kuitenkin syytä välttää. Analogian osalta ohjeessa on vielä parannettavaa erityisesti kohdan 3.3 ja 3.4 osalta. Lisäksi joiltain osin päätökset eivät tuo tekstiin lisäarvoa, kuten kohdassa 3.7.1.

Ohjeen kohdassa 3.3. osalta soveltamisohjeessa on todettu, että lueteltujen kaliiperin aseilla voi ampua vain 300 metrin radalla. Kappaleen alla oleva hallinto-oikeuden päätös ei tule analogisesti tätä soveltamisohjetta. Kaliiperit ovat sattumanvaraisesti valittuja ja erityisesti esim. tarkka-ammuntaa harrastavat henkilöt, jotka käyttävät näitä kaliipereja, harjoittelevat tosiasiaa myös paljon lyhyemmillä radoilla. Tältä osin 300 vaatimuksen perustelut eivät käy ilmi ohjeluonnoksesta. Lisäksi ampumaradoilla on selkeät ohjeet siitä, mitä aseita niillä voi käyttää, joten poliisin aselupaohjeistuksessa tämä asia ei nähdäksemme kuulu.

Ampuma-aselaki ei velvoita tietyn mittaisella ampuma-radalla harjoitteluun. Tämä kohta vaatii vielä poliisiosaston näkemyksen mukaan uudelleentarkastelun. Pitkänmatkan ammuntaa harrastetaan sekä sotilasradoilla että siviiliradoilla. Tämän lisäksi lajissa kilpaillaan.

Pitkän matkan ammunnan harrastamisessa on kyse aseiden kohdistamisesta sekä luotien lentoratojen laskemisesta ja luodin lähtönopeuden mittaamisesta, jota ei välttämättä tarvitse tehdä 300 m radalla. Aseen kohdistamiseen riittää lyhyempikin matka. Esimerkiksi tyyppillinen tarkka-ammuntakiväärin peruskohdistusäisyys on 100 m.

Samassa otsikon alla todetaan asianmukaisesti, että metsästys näillä kaliipereilla on sallittua. Tämän ohjeen mukaan kuitenkin esimerkiksi aseiden kohdistaminen ei olisi mahdollista kuin radalla, koska aseiden kohdistaminen ampumatauluun ei ole osa metsästystapahtumaa. Tämän kaltaisia käytännön järkevän käytön esteitä ei tule laittaa ohjetasolle.

Sisäministeriössä on käynnissä parhaillaan ampumaratalainsäädännön uudistamishanke, joka määräaika on 31.12.2012. Tähän hankkeeseen liittyy myös omalla maalla ampuminen, josta ei ole todettu ohjeluonnoksessa mitään. Omalla maalla ampumisen mahdollistaminen tulee säilymään ennallaan. Tämä olisi hyvä ottaa ohjeessa huomioon.

Lisäksi poliisiosasto huomioi, että tietyt kaliiperit ovat käytettävissä pitkän matkan ammuntaan, mutta käyttökelpoisia myös metsästyksen. Käyttökelpoisuutta voidaan muokata latauksella ja luotivalinnoilla. Poliisiosasto katsoo, ettei kaliiperiin ja listoihin perustuva rajoittaminen ole järkevää. Markkinoilla olevien kaliiperien määrä satoja sekä lisäksi kaliiperit, joita ei ole cip-hyväksytty

Kaliipereista esimerkiksi 338 Lapua Magnum on esimerkiksi Ruotsissa yleistymässä metsästyskaliiperina, sama kehitys näkyy Suomessa.

Ei niin hyvä vaihtoehto on ehkä/mahdollisesti jako metsästys- ja sotilaskaliipereihin, mutta tämäkin on keinotekoinen jaottelu, koska esim. .30-06 Sprg on ollut alun perin sotilaskaliiperi vuonna 1906, mutta tällä hetkellä eräs maailman suosituimmista metsästyskaliipereista. Vielä yleisempi Suomessa on .308 Winchester metsästyskaliiperina ja täysin vastaava sotilailla 7.61x51 Nato. Kyse on yhdestä ja samasta kaliiperista, vaikka merkintätapa on erilainen.

Kaliiperi ei kerro kaikkea, jolloin on syytä pohtia tarkasti yksi yhteen ratavaatimuksia tai joku muu rajoituksia. Kokonaisuuteen kuuluu tehokkuus, tarkkuus, tulivoimaisuus ja käyttökelpoisuus jne. On olennaista ymmärtää mistä edellä mainitut määreet muodostuvat.

Lähtökohtaisesti ei voida kieltää ampumasta aseella lyhyillä matkoilla, mutta voitaneen edellyttää, että hakija pystyy osoittamaan käyttötarkoituksen. Nimenomaan aseiden soveltuminen käyttötarkoitukseen on väline puuttumiseen.

Poliisiosasto katsoo, että turvallisen harrastamisen mahdollistaminen on tärkeää. Osa puolustusvoimien radoista on poistumassa käytöstä ja nyt vasta neuvotellaan niiden kohtalosta ja tulevaisuuden käytöstä.

Perusampumataidon osalta voi tulla soveltamisongelmia. Sivulla 42 (3.4) todetaan asianmukaisesti, että henkilöllä jolla on hyväksyttävä käyttötarkoitus ampumaurheilu/-harrastus-perusteella tai metsästysperusteella, on hyväksyttävä syy myös joihinkin muihin aseisiin. Sivulla 45 (3.6) asetetaan lipaskapasiteettiehto ja sivulla 47 (3.6) todetaan, ettei hankittava ase ole liian heikkotehoinen. Nopeasti luettuna lopputulema voi olla erilainen riippuen siitä, minkä otsikon alta asiaa lukee. Vähintäänkin viittaukset olisivat paikallaan, jotta sivulla 42 oleva peruseräite tulee huomatuksi.

- 6) Ohjeen kohdan 3.4 muu ampuma-aseen osalta soveltamisohje on selkeästi vastoin KHO:n päätöstä. Soveltamisohjetta ei voi analogisesti laajentaa KHO:n päätöksen perusteella koskemaan kaikkia muu ampuma-aseita, vaan vain sitä, mitä tapaus koskee. Edellä mainittu on todettu myös kirjallisessa kysymyksessä KK 737/2012. Myös tekstissä ja KHO:n päätöstekstissä on ristiriitaisuuksia piipun ja tarkkuuden suhteen. Lisäksi toimintaohjeet puuttuvat, eli mitä tehdään jo annettujen MP5-lupien osalta.
- 7) Voisiko harjoitusaseelle olla eri vaatimukset kuin itse metsästysaseelle? Aseenhaltijalla olisi vastuu käyttää metsästystilanteessa säädösten mukaista asetta (esim 3 patruunan lipas, mutta harjoittelussa ei tätä vaatimusta) Tällä hetkellä on sallittua harjoitella kokovaippaluodilla, mutta käyttäjän vastuulla on metsässä käyttää sallitun tyyppistä ja tehoista patruunaa ja luotia.
- 8) Kohdassa 2.1.2. olevassa soveltamisohjeessa todetaan, että varoituksella on vaikutusta vain, jos varoitus on annettu samasta syystä, joka on peruutusharkinnan perusteena. Onko todella näin, ettei eri perusteella annetuilla varoituksilla voi olla missään tilanteissa sellaista kokonaisvaikutusta, että peruuttamistoimiin voitaisiin ryhtyä? Mikä katsotaan samalla perusteella annetuksi varoitukseksi? Edellä mainittuja voisi avata hieman lisää.
- 9) Nuorten kohtelu näyttäisi olevan erityisen ankaraa
- 10) Ohje vaatii vielä lisäyöstämistä luettavuuden sekä päätösten analogian suhteen.

Erityisen hyvänä poliisiosasto pitää KHO:n ohjeen antamisen jälkeen antamaa koulu-uhkailua koskevaa päätöstä, joka selkeyttää varmasti käytäntöjä ja on syytä ottaa ohjeeseen mukaan.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto antaa mielellään lausunnon myös luonnoksen seuraavasta versiosta.

Poliisijohtaja

Pentti Saira

Neuvotteleva virkamies

Johanna Kari

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Jakelu

Esko Rasi

Tiedoksi

Aaltonen, Nuoritalo